

Arbeidsplan med tiltak 2021

Innledning	3
Samarbeid og samhandling med medlemskommunene	3
Organisasjon	5
Visjon og hovedmål	6
Prinsippogram	7
Innsatsområder	10
Informasjon, kommunikasjon og markedsføring	10
Folkehelse	11
Friskliv i friluft	11
I godt lag	12
Naturlos turkalender	13
Telltur - elektronisk turregistreringssystem	14
Ungdom i Natur	15
Utstyrsbaser	
Kompetanseutvikling	16
Kurs	16
Friluftsskoler	16
Familiens friluftsskole	17
Læring i friluft - Helsefremmende skoler og barnehager	19
Integrering	21
Infrastruktur, ferdselsårer	22
Plan for friluftslivets ferdselsårer	22
Anlegg innen ferdselsårer	24
Skilting og merking av stier og løyper	25
Naturmøteplassen i nærtur- og utfartsområder	27
Servicebygg, sikringsbu, gapahuker, kystledhytter og toalettanlegg i utfartsområder	28
Sikring av friluftslivsområder for allmennhetens friluftsliv	29
Konferanse - ferdselsårer i nord 2021-	30
Administrasjon og drift	33
Viktige kurs, møter og arrangementer	33
Aktiviteter/ utvalg/ råd utenom prosjekter:	34
Kontaktinformasjon	35

Innledning

Samarbeid og samhandling med medlemskommunene

Arbeidsplan med tiltaksdel 2021 identifisere friluftsrådets innsatsområder hvor friluftsliv skal være primær oppgaven. Vi skal fremme friluftsliv for befolkningens trivsel. Friluftsrådet skal fremme et bærekraftig friluftsliv med vekt på FN's bærekraftsmål.

Året skal reflektere friluftsrådets og kommunenes (felles) prioriteringer for hva samarbeidet konkret skal handle om. For å oppnå best mulig resultat og gi valuta for medlemskapet, er tiltakene forankret i

- Departementenes Handlingsplan, "Sammen om aktive liv" Handlingsplan for fysisk aktivitet 2020-2029.
- Melding. St.18. Friluftsliv. «Naturen som kilde til helse og livskvalitet»,
- Fylkeskommunenes strategi og føringer samt medlemskommunenes handlingsplaner.

Friluftsliv har positiv effekt på psykisk og fysisk helse. Friluftsliv som metode å bedre folks helse er en rød tråd i alt friluftsrådet jobber med.

Friluftsliv tilrettelegges og organiseres gjennom et samspill mellom enkeltmennesker, organisasjoner, grunneiere, kommersielle aktører og offentlige myndigheter. Samarbeid er derfor nøkkelen til resultater. Friluftsrådet er et samarbeidsorgan, og det er naturlig at friluftsrådet sammen med FL sentralt benytter sitt fortrinn som samarbeidsorgan i friluftslivsarbeidet.

Vi skal:

- Legge vekt på å være en løsningsorientert samarbeidspart for alle.
- Stimulere til delingskultur mellom kommune.
- Oppfordre til hensiktsmessig arbeidsdeling mellom frivillige organisasjoner, medlemskommuner og friluftsrådet, der en ikke overtar eller konkurrerer om oppgaver som ivaretas godt av frivillige organisasjoner.

Kunnskap og kompetanse

Kunnskapsbasert tilnærming er viktig for å få gjennomslag i arbeidet for å fremme friluftsliv.

Vi skal:

- Basere arbeid, standpunkt og høringsuttalelser på mest mulig oppdatert kunnskap.
- Formidle relevant forskning og kunnskap om friluftsliv til medlemskommunene.
- Bruke kunnskap om friluftslivets verdi og betydning for å fremme friluftsliv og ivareta friluftslivets arealgrunnlag.
- Vektlegge formidling av kunnskap om friluftslivets betydning og konsekvenser for friluftsliv i kontroversielle saker, og råde medlemskommunene til samme rolle.

Naturbasert reiseliv

Vi skal arbeide for at naturbasert reiseliv utvikles på de samme naturområder og ferdselsårer gjennom et godt samspill mellom reiseliv og friluftsliv med forankring i allemannsretten og bærekraft. Balansen mellom ulike hensyn bør ivaretas gjennom arbeid med besøksforvaltning.

Besøksforvaltning blir svært viktige verktøy for å sikre bærekraftig reiseliv i framtida. Her blir friluftsrådet en viktig aktør og bidragsyter, se infrastruktur.

Digitalisering

Digitale løsninger er viktige virkemidler både i arbeidet med forvaltning av ferdselsårer og friluftslivsområder, informasjon om friluftslivsmuligheter og for å stimulere til aktivitet.

MHF skal:

- Legge til rette for at kommunene kan samle sine data på felles digital plattform bygd på Kartverkets kartløsning.
- Samarbeide med lokale turlag om å utvikle ut.no til nasjonal turportal.
- Samarbeide med lokale turlag/organisasjoner og kommunene om etablering av TellTur
- Utnytte digitale løsninger for å stimulere til aktivitet og bruk av naturen som læringsarena.

Økonomi

For samtlige prosjekter og drift søkes eksternt finansiering. Søknads- og rapporteringsfrister for de fleste tilskuddsordninger ved årsskifte samme år. Kommunenes medlemskontingent er bidrag til administrasjon og drift. Friluftsrådet kan være samarbeidspart i prosjekter hvor kommunen eller en institusjon/organisasjon står som prosjekteier. Dette er en ordning som MHF vil prioritere framover.

Begrunner dette med at prosjektene får en bred medvirkning, flere å spille på lag og mulighetene for finansiering er bedre.

Økonomiske ressurser er avgjørende for å styrke og utvikle viktige deler av friluftslivsarbeidet.

MHF skal:

- Arbeide mot bidragsytere for å bedre friluftslivets økonomiske rammevilkår.
- Bidra med argumenter, statistikk og eksempler til friluftsrådets arbeid overfor fylkeskommunalt og kommunalt nivå for å bedre friluftslivets økonomiske rammevilkår.
- Arbeide for at økonomiske midler til friluftsliv brukes effektivt for å fremme et bærekraftig friluftsliv som kommer størst mulig del av befolkningen, og særlig svake grupper, til gode.

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. Bærekraftsmålene reflekterer de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling: klima og miljø, økonomi og sosiale forhold.

Et av hovedprinsippene i bærekraftsmålene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind). De mest sårbare menneskene må derfor prioriteres. Ekskluderte grupper, som mennesker med nedsatt funksjonsevne, flyktninger, etniske og religiøse minoriteter, jenter og urfolk, er høyt representert blant de som fortsatt lever i fattigdom.

Organisasjon

Styret

Leder: Helene Berg Nilsen, Tjeldsund kommune. Nestleder: Anne Evju, Narvik kommune.

Styremedlemmer: Torbjørn Larsen, Kvæfjord kommune. Eidar Tøllefsen, Ibestad kommune. Svein Sæther, Lavangen kommune.

Varamedlemmer: 1. vara, Espen Ludviksen, Harstad kommune 2. vara, Marianne Bergvik, Evenes kommune. 3. vara, Anita Karlsen. Gratangen kommune

Ansatte

Faste stillinger, 100%:

Daglig leder: Anne-Margrethe Roll. Følge opp den daglige drift av kontoret og følge opp prosjekter.

Prosjektleder - Læring i friluft: Kim Ingebrigtsen. Friluftsskole, Læring i friluft for barnehager og skole, Helsefremmende skoler og barnehager. Merkantil oppgaver sosiale medier og oppfølging eget utstyrlager.

Prosjektleder - Folkehelse og friluftsliv: Birgitte Kalvatn. Friskliv i friluft, Naturlos, Telltur, Integrering, Ungdom i natur og kartlegging UU. Merkantil oppgaver sosiale medier. *Permisjon fra juni 2021.*

Prosjektleder - Friluftslivets ferdselsårer: Roger Olsen. Infrastruktur ferdselsårer, -skilting og -naturmøteplasser. Merkantil oppgaver sosiale medier.

Engasjementstillinger, 50%:

Prosjektleder infrastruktur: Ragnhild Sandøy.

Administrativ samarbeidsgruppe

Unn Kristin Laberg, Evenes kommune. Linda Klausen, Gratangen kommune. Eli-Jeanette Olsen, Harstad kommune. Ingvild Johansen, Ibestad kommune. Tor Anders Markussen, Kvæfjord kommune. Anne Strømmesen, Lavangen kommune. Randi Melgaard, Narvik kommune. Karla Sende, Salangen kommune. Silje Elvenes Liseth, Tjeldsund kommune.

Visjon og hovedmål

Visjon – Friluftsliv, en naturlig del av hverdagen for alle

Virksomhetside –

Friluftsrådet bistår medlemskommunene faglig og bidrar til fokus på friluftsliv som tiltak for folkehelse. Friluftsrådet ivaretar og styrker oppgavene for å sikre allmennhetenes friluftsliv i nært samarbeid og forståelse med medlemskommunene, frilufsorganisasjoner og andre samarbeidspartner.

Hovedmål

Midtre Hålogaland friluftsråd skal arbeide for at alle har mulighet til friluftsliv som trivsels-, helsefremmende og miljøvennlig aktivitet. Dette gjøres ved å støtte opp om arbeidet i kommunene og gjennom egne tiltak.

Omdømmeverdier

- Ubyråkratisk og resultatorientert - kort vei fra idé til handling
- Samarbeid og samhandling - utstrakt delingskultur
- Åpen og inkluderende, internt og eksternt - vi gjør andre gode
- Positivitet, trivsel og engasjement
- Kunnskapsbasert, natur- og miljøvennlig

- Viktig samfunnsaktør - innen friluftsliv, folkehelse og læring i friluft

Prinsippprogram

MHF skal legge følgende prinsipper til grunn for arbeidet mot visjonen og for å nå hovedmålet.

1. Bærekraftig friluftsliv skal ligge til grunn

FNs bærekraftsmål er verdenssamfunnets felles svar på vår tids største utfordringer, og kan bare nås om hver enkelt tar sin del av ansvaret. Det er derfor naturlig og viktig at MHF har FN's bærekraftsmål som grunnleggende basis for arbeidet.

Det innebærer at MHF blant annet skal:

- Prioritere nærfriluftsliv og annet friluftsliv som medfører lite reisevirksomhet med klimagassutslipp.
- Fremme friluftsliv som krever lite ressurser og utstyr, og støtte opp om utlån av utstyr og gjenbruksordninger.
- Vektlegge natur- og miljøvennlige løsninger for tilretteleggingstiltak.
- Fremme forståelse for naturmiljø og kulturarv gjennom tilretteleggings-, informasjons- og aktivitetstiltak.
- Forvalte og drifte natur- og friluftslivsområder slik at naturmangfold og kulturminner ivaretas og folks friluftsopplevelser fremmes.
- Utvikle inkluderende friluftstilbud slik at alle har mulighet til naturopplevelser, mestring, sosialt fellesskap og fysisk aktivitet i naturområder, herunder introdusere nye generasjoner og nye landsmenn til dette.

2. Friluftsliv skal være primæroppgaven

MHF skal i eget arbeid og arbeid sammen med og overfor kommunene legge til grunn at friluftsliv er primæroppgaven. Vi skal fremme friluftsliv for befolkningens trivsel. I tillegg skal MHF legge et bredt samfunnsperspektiv til grunn, jf punkt 3.

MHF skal fremme et bærekraftig friluftsliv med vekt på lite ressurs- og utstyrskrevenne aktiviteter der motorisert ferdsel ikke regnes som del av friluftslivet. Friluftslivet begynner når det motoriserte kjøretøyet parkeres.

Vårt arbeid for friluftsliv skal omfatte hele tiltakskjeden konkretisert i de fire A'ene:

Allemannsretten der MHF skal fremme denne og arbeide for at rettighetene ivaretas. MHF skal drive et aktivt informasjonsarbeid om de rettigheter, begrensninger og hensyn som allemannsretten innebærer. Arbeidet for grunnlovsfesting av allemannsretten skal videreføres.

Arealer der MHF skal arbeide for at tilstrekkelige arealer med rike opplevelseskvaliteter ivaretas for folks friluftsliv i hverdag, helger og ferier gjennom arealplanlegging og sikring til friluftslivsformål.

Anlegg der MHF skal arbeide for naturvennlig tilrettelegging slik at alle mennesker har mulighet til variert friluftsliv med naturopplevelser og fysisk aktivitet. Det innebærer likevel ikke tilrettelegging for alle på alle steder. MHF skal støtte opp om forvaltning og drift av friluftslivsområder og ferdselsårer, herunder rydding av avfall, som fremmer naturverdier og kulturminner, som grunnlag for naturopplevelser.

Aktivitet der MHF særlig skal stimulere lavterskel friluftslivsaktivitet med hele befolkningen som

målgruppe. I tillegg er barn og unge, mennesker med funksjonsnedsettelse, mennesker med fremmedkulturell bakgrunn og eldre utvalgte målgrupper.

3. Friluftslivets verdi

Med friluftsliv som basis skal MHF arbeide for at friluftslivets verdi og potensial for andre samfunnssektorer kommer befolkningen og medlemskommunene til gode.

Folkehelse

MHF skal arbeide for å utløse friluftslivets potensial i folkehelsearbeidet. Friluftslivets fortrinn i form av arena for fysisk aktivitet, mestring, sosialt samvær, naturopplevelser, ro og stillhet skal ivaretas og fremmes, for den enkeltes trivsel og helse og for å utjevne sosiale forskjeller i helse.

Barn og unges oppvekstvilkår

MHF skal arbeide for at alle barn og unge har lett tilgang til naturområder for variert aktivitet, god tilgang til nødvendig utstyr og mulighet til å tilegne seg grunnleggende friluftsferdigheter.

Barnehage og skole

MHF skal arbeide for at barnehager og skoler tar naturen i bruk som aktivitetsområder og læringsarenaer. Med utgangspunkt i rammeplaner og læreplaner skal MHF formidle gode eksempler på leker, aktivitetstiltak og læringsopplegg for å fremme barn og unges utvikling og læring.

Inkludering

MHF skal arbeide for at alle får grunnleggende innføring i friluftsliv. Vi skal særlig bidra til at mennesker med særskilte utfordringer får støtte, opplæring og tilrettelegging.

Bolyst og identitet

MHF skal arbeide for at befolkningen i medlemskommuner har god tilgang til egne friluftslivsområder med sine særpreg og kvaliteter som grunnlag for stolthet, identitet og bolyst knytta til hjemsted.

Naturbasert reiseliv

MHF skal arbeide for at naturbasert reiseliv utvikles på de samme naturområder og ferdselsårer gjennom et godt samspill mellom reiseliv og friluftsliv med forankring i allemannsretten og bærekraft. Balansen mellom ulike hensyn bør ivaretas gjennom arbeid med besøksforvaltning.

Ren natur

MHF skal bidra til at natur- og friluftslivsområder er fri for avfall og forurensing, og ta et særlig ansvar for marin forsøpling.

Strategi

Alle strategiene er viktige for å nå hovedmålet om at alle har mulighet til friluftsliv som trivsels-, helsefremmende og miljøvennlig aktivitet

Innsatsområder

Arbeidsplan med tiltaksdel 2021 identifisere friluftsrådets innsatsområder hvor friluftsliv skal være primæroppgaven. Vi skal fremme friluftsliv for befolkningens trivsel. Friluftsrådet skal fremme et bærekraftig friluftsliv med vekt på FNs bærekraftsmål.

Året skal reflektere friluftsrådets og kommunenes (felles) prioriteringer for hva samarbeidet konkret skal handle om. For å oppnå best mulig resultat og gi valuta for medlemskapet.

Vi har valgt å ha fokus på fem innsatsområder. Informasjon. Friskliv i friluft, Kompetanse, Infrastruktur.

Informasjon, kommunikasjon og markedsføring

Delmål

Gjennom friluftsrådets kanaler for kommunikasjon formidle informasjon som er aktuell og relevant for våre arbeidsområder, medlemskommuner og samarbeidspartnere.

Nettsider

Tiltak
Oppdatert nettside med aktuell og relevant informasjon

Viktige oppgaver for kommunene:

Behjelpelig med oppdatert informasjon. Lenke til friluftsrådets nettside.

Sosiale medier

Tiltak
Fortløpende oppdateringer og markedsføring av arrangementer og aktiviteter der friluftsrådet er medarrangør
Formidle aktuell og relevant informasjon
Ta mot innspill og svare på henvendelser

Viktige oppgaver for kommunene

Kommunene bør bidra ved å legge inn nyheter eller lenke opp til og dele fra facebooksidene.

Informasjonsmateriell

Tiltak
Utarbeide informasjonsmateriell for å promotere friluftsrådet og aktivitetstilbud friluftsrådet har med kommuner og lag og foreninger
Bannere lånes ut til arrangement der friluftsrådet er samarbeidspart

Folkehelse

Friskliv i friluft

Foto: Cecilie Steiro/Kvæfjord kommune

Hovedmål

Tilgjengelig friluftsliv for alle, der folk bor

Delmål:

Arbeide for at friluftsliv blir en viktig del av kommunenes folkehelsearbeid

Legge til rette for enkle og sosiale friluftaktiviteter i nærmiljøet.

Spre kunnskap om hvordan en kan bruke av naturen

Bruke naturen som arena for kulturelle og helsefremmende aktiviteter.

Lavterskelaktivitet tilpasset ulike årstider og ulike målgrupper

Tiltak
Følge opp samarbeidet med frisklivssentraler og lag og foreninger
Samarbeid med lag og kommuner som ønsker å etablere TellTur
Være samarbeidspart for lokal aktivitet i form av faste ukentlige/månedlig friluftaktiviteter
Være samarbeidspart for lokal aktivitet i form av enkeltarrangement i forbindelse med Folkehelseuka, Friluftslivets uke, Verdensdagen for psykisk helse m.m.

Arrangere ferdighetskurs for ulike målgrupper

Tilby innbyggerne i medlemskommunene et kulturelt arrangement i naturen

Viktig oppgave for kommunene

Legge informasjon ut på nett.

Samarbeidspart for aktivitet.

I godt lag

Nytt prosjekt i 2021.

Foto: Birgitte Kalvatn

Hovedmål

Flere seniorer og eldre opplever en mer meningsfull hverdag som er helsefremmende, gjennom lavterskel aktivitetstilbud i nærhet av hjemsted.

Delmål:

- Arrangere faste ukentlige/jevnlige friluftaktiviteter i alle medlemskommuner gjennom hele året
- Tiltrettelegge for at deltakere skal kunne drive aktivitet i egen regi ved å styrke sosiale relasjoner og gi tilstrekkelig opplæring, og mulighet for lån av utstyr.

Tiltak

Følge opp samarbeidet med frivilligsentraler og lag og foreninger

Delta på noen av aktivitetene gjennom året
--

Sikre brukermedvirkning gjennom dialog, samarbeid og evaluering av tiltaket

Viktig oppgave for kommunene

- Markedsføre informasjon om tiltaket til enheter og avdelinger som kan ha nytte av å kjenne til, samt mulighet til å spre informasjon til riktige personer.
- Motivere til gjennomføring av tiltaket og om mulig delta på noen aktiviteter gjennom året.
- Sikre god oppbevaring og vedlikehold av eventuelt innkjøpt utstyr.

Naturlos turkalender

Kommuner, lag og foreninger ønsker at vi bidrar med å synliggjøre deres arrangementer. Dette er til tider ressurskrevende. Markedsføring av arrangementer rettet mot unge er særlig utfordrende. Kalenderen er bygd på at arrangører melder inn aktivitet innen fristen, som kan være nesten et år i forveien. Mange ideer til arrangementer blir til i løpet av året og kommer derfor ikke med. Medlemskommunene har uttrykt ønske om en aktivitetskalender på nett. Funksjonalitet og økonomi blir avgjørende for valg av løsning. Det er flere alternativer:

- 1) Videreføre kalenderen i fysisk format og pdf som i dag
- 2) Etablere en digital kalender i netformat/ App
- 3) I en overgangsfase fortsatt gi ut Naturlos som fysisk format og i tillegg lansere en betaversjon av en digital kalender/ App for så å evaluere effekten og tilbakemeldingene på tiltaket.
- 4) Vi oppretter en facebook side **Midtre Hålogaland Naturlos**, der kontakter i kommuner, lag og foreninger gis tilgang som moderatorer og kan legge inn og oppdatere arrangementer direkte. Interesserte kan melde seg på og bli påminnet når dato nærmer seg. Slik blir det større forutsigbarhet også for arrangør.

Tiltak
Velge en ny løsning
Innhente informasjon om turarrangementer og koordinere arbeidet og utgivelse
Oppfølging av arrangement og turer, her også Ordførers tur

Viktige oppgaver for kommunene:

Melde inn aktiviteter i kommunal regi og bidra til markedsføring av kalenderen.
Kommunene/turlag melde inn hvilke turtraseer de mener er mest egnet for Telltur

Telltur - elektronisk turregistreringssystem

Foto: Birgitte Kalvatn

Hovedmål

Utvikle elektronisk turregistreringssystem i regionen med satsing på å bli den mest populære turmål-trimmen. Målgruppen er den friluftslivs- og turinteresserte voksne befolkningen i regionen og tilreisende, samt.

Delmål

- Utvide til flere kommuner. Foruten turkonkurransene Julejakten og Mørketidsløp, brukes TellTur i Evenes, Ibestad og Narvik. I 2021 er det ønskelig at Tjeldsund, Gratangen, Kvæfjord og Harstad også blir med. Salangen og Lavangen har egen avtale om mulig oppstart i 2022.
- Etablere en turmålsatsing for å bidra til mer nærferie og kanalisere trafikken til steder som tåler bruken, klar til 2022.
- Samarbeide med Friluftsrådernes landsforbund, medlemskommunene og frivillige organisasjoner om bruk og utvikling av TellTur.no
- Søke mulig sponsorsamarbeid med bedrifter i regionen om eventuell turmålsatsing.
- Vurdere oppstart av samarbeid om turmålsatsing med Visit Narvik og Visit Harstad.
- Starte og vurdere nye markedsføringstiltak knyttet til turmålsatsingen.
- Kritisk vurdere bærekraft og fysisk tilrettelegging på aktuelle turmål til turmålsatsingen.

Tiltak
Etablere TellTur i kommuner som ønsker og er engasjert

Utvikle og etablere en turmålsatsing for regionen som skal gå hele sommersesongen
Godt samarbeid med medlemskommuner og frivillige organisasjoner for utvikling av TellTur
Gå i dialog med mulige sponsor- og samarbeidsparter for aktuell turmålsatsing
Vurdere alle turmål opp mot bærekraft gjeldende transport, henviser til kollektiv der det er mulig

Viktige oppgaver for kommunene:

- Utnevne og melde inn en eller flere samarbeidsparter til TellTur i kommunene (kommunekontakt for TellTur og frivillige organisasjoner).
- Etablere en frivillig arbeidsgruppe og melde inn kontaktperson til prosjektleder.
- Sikre at utvalgte turmål er i samsvar med FNs bærekraftsmål og tåler slitasje ved økt bruk.
- Delta på introduksjonsmøte og årlige evalueringsmøter
- Etablere egne temakonkurranser i samarbeid med lokale lag og foreninger.

Ungdom i Natur

Hovedmål

Gi ungdom en positiv introduksjon til friluftslivet, gjennom et lystbetont ferietilbud i nærmiljøet.

Delmål

- La ungdom få mulighet til å prøve friluftaktiviteter i sitt nærmiljø, spise god mat og bli kjent med og skape nye vennskap innenfor trygge rammer.

Tiltak
Samarbeid med kommunene, lag og foreninger og instruktører i planlegging og markedsføring av ungdom i natur og ungdomscamper.
I samarbeid med medlemskommunene, lag og foreninger og eksterne instruktører arrangere ungdomscamper i sommer- og høstsesongen.
Samarbeid med kommunens ressursteam, barnevernstjeneste og helsesøster for rekruttering av barn med særskilte behov.

Viktige oppgaver for kommunene:

- Sammen med friluftsrådet avklare tidspunkt, rekruttere ledere og deltakere og finne høvelig arrangementssted.
- Markedsføre aktiviteten.

Utstyrsbaser

Tiltak
Videreutvikling av kommunale utstyrsbaser - sted for utlån, informasjon på nett
Videreutvikle våre mobile utstyrslagre som brukes av Læring i friluft
Etablering av verktøybaser i Sør-Troms inngå avtale med løypelag, oppfølging
Utarbeide utstyrsoversikt egen sentral og ute i kommunene, skole, bibliotek, frivilligsentraler
Bistå med veiledning, rådgivning og til tilskuddssøknader, der innmeldt behov
Bistå med erfaringsdeling mellom kommunene, innhente erfaringer fra andre
Friluftsrådet etterspør kommunene om tilgjengelig utstyr for utlån

Viktig oppgave for kommunene

- Legge ut og oppdatere informasjon på kommunenes egne nettsider og Facebook
- Oversikt over eget friluftsutstyr til utlån

Kompetanseutvikling

Kurs

Delmål

«Skilting og merking» Fylkeskommunene krever at de som mottar tilskudd til skilting av løyper må ta kurset før oppstart og tilskudd utbetales.

Tiltak
Kurs i skilting og skjøtsel av stier og løyper
Temakurs. aktivitetsfremmende. Eks. bekledning, klossing, båltenning, slå leir,

Viktig oppgave for kommunene

Gi i god tid tilbakemelding på behov og være en samarbeidspart ved gjennomføring

Friluftsskoler

Foto: Thomas Breivik

Hovedmål

Gi barn og ungdom en positiv introduksjon til friluftslivet, gjennom et lystbetont gratis ferietilbud i nærmiljøet.

Delmål

Gi barn og ungdom mulighet til å prøve friluftaktiviteter i sitt nærmiljø, spise god mat og bli kjent med nye venner innenfor trygge rammer.

Tiltak
Samarbeid med kommunene, lag/ foreninger og instruktører i planlegging og markedsføring av friluftsskoletilbud.
Arrangere kurs for nye instruktører - grunnleggende opplæring.
I samarbeid med medlemskommunene, lag og foreninger og eksterne instruktører arrangere friluftsskoler i hver kommune til alle årstider (i skoleferier).
Samarbeid med kommunens folkehelse- frisklivs koordinatør, ressursteam, barnevernstjeneste og helsesøster for rekruttering av barn med særskilte behov.

Viktig oppgave for kommunene

Sammen med friluftsrådet avklare tidspunkt, rekruttere ledere og deltakere og finne høvelig arrangementssted. Markedsføre aktiviteten.

Familiens friluftsskole

Nytt prosjekt i 2021

Foto: Silje Liseth

Hovedmål

Gi familier opplæring i grunnleggende friluftsferdigheter slik at de i større grad kan benytte naturen som ferie, aktivitet og rekreasjons-arena

Delmål

Være en inkluderende sosial arena hvor man kan stifte nye bekjenskaper.

Tiltak

Samarbeide med kommuner for rekruttering av deltakere

Arrangere overnattingstur med kurs for deltakere

Utlån av utstyr/skaffe oversikt over muligheter knyttet til utlån av utstyr

Viktige oppgaver for kommunen

Fremme samarbeid med barnevern/ressursteam for rekruttering av aktuelle familier.

Læring i friluft - Helsefremmende skoler og barnehager

Hovedmål

Bidra til økt bruk av naturen som pedagogisk, sosial og helsefremmende arena i barnehager, SFO og grunnskole.

Delmål

Gi faglig påfyll og praktisk opplæring i friluftaktiviteter relatert til kompetansemål i læreplan for ulike fag og rammeplan for barnehage.

Tiltak
Rekruttere skoler til nettverket Læring i friluft.
Arrangere nettverkssamling for lærere i grunnskole med erfaringsutveksling og undervisningsopplegg.
Arrangere lokale fagkurs for lærere på hver enkelt skole. Tema: Kart og kompass, matlaging på bål, snøforming, skileik, aktivitetsleker
Arrangere nettverkssamling/inspirasjonskurs for ansatte i barnehage og SFO. Tema: Aktiv lek i naturen
Bistå med å registrere/utvikling utendørs læringssteder (Stedsbasert læring) i Nasjonal database og legges i Forvaltnings løsningen.
Tilrettelegge for uteskole i form av gamle/gapahuk el.l
Utlån av utstyr til skole, SFO og barnehager
Interregionalt samarbeid med Norrbotnens län historisk kultur/natur vandring over landegrenser

Viktig oppgave for kommunene

Oppfordre skoler, SFO og barnehager til å benytte naturen som pedagogisk arena, samt bli en del av nettverket Læring i friluft.

Bevare nærnaturen som er knyttet til skoler, SFO og barnehager.

Kurs/workshop i tilskuddsordninger.

Friluftsrådet kan i samarbeid med sine medlemskommuner tilby/gjennomføre kurs/workshops tilskuddsordninger, som har et særlig fokus frivillige lag og foreninger. Frivillige lag og foreninger er viktige samarbeidspartnere for medlemskommunene og friluftsrådet. Det er en jungel av tilskuddsordninger, og det er en utfordring å ha oversikt, og kjenne til mulighetene som finnes. Oversikt over/opplisting av tilskuddsordninger er tilgjengelig/opplistet på friluftsrådets nettside.

Viktig oppgave for kommunene

Benytte seg av hvis behov, og opplyse om tilbudet.

Integrering

Hovedmål

Gi tilflyttere med innvandrerbakgrunn tilknytning til lokalsamfunnet gjennom friluftsliv

Delmål

Introdusere tilflyttere med innvandrerbakgrunn for ulike frilftsaktiviteter i nærmiljøet.

Legge til rette for enkle sosiale aktiviteter med lite krav til utstyr og forberedelser.

Bruke naturen som arena for kulturelle og helsefremmende aktiviteter.

Tiltak
Samarbeid med kommunalt tjenesteapparat og innvandrerorganisasjoner for å komme i kontakt med målgruppe og planlegge aktivitet.
Være samarbeidspart for lokal aktivitet i form av faste ukentlige/månedlig frilftsaktiviteter.
Være samarbeidspart for lokal aktivitet i form av enkeltarrangement i forbindelse med Folkehelseuka, Friluftslivets uke, Verdensdagen for psykisk helse m.m.
Tilby målgruppen et kulturelt arrangement i naturen.
I samarbeid med lag og foreninger arrangere grunnleggende ferdighetskurs innenfor ulike emner.

Viktig oppgave for kommunene

Bidra til at lokale frilftsaktiviteter blir kjent for målgruppen og blir brukt som tiltak for integrering.

Infrastruktur, ferdselsårer

Ferdselsårer

For at turstier, løyper og padleruter skal være tilgjengelige, kreves det at de har gode adkomster, at de er skilta og tilrettelagt med rasteplasser, klopper og andre enkle tiltak. Infrastruktur for friluftsliv er satsingsområde og. MHF kan bidra i utredning av aktuelle områder hva som skal til av tilrettelegging. Dette kan være aktivitetsparker, friluftsporter, sherpatrapp, akebakker, turstier og turløyper generelt og infrastruktur langs løyper.

Hovedmål

Sti- og løypenett som sikrer allmennheten gode muligheter til å ferdes i naturen. Folk flest skal kunne bevege seg utenom gatenettet og asfaltert veg der de bor, uten å måtte reise og med enkelt utstyr

Delmål

Bistå kommunene i arbeide for en god og allsidig infrastruktur for nærfriluftsliv og utfart med lett tilgjengelige ferdselsårer.

Plan for friluftslivets ferdselsårer

I bærekraftig besøksforvaltning og arealplanlegging er det behov for gode kartdata om infrastruktur som friluftslivsområder og ferdselsårer. Miljødirektoratet starter i 2019 et 5-årig prosjekt med formål å fremme kartfesting, planlegging og tilrettelegging av sammenhengende nettverk av ferdselsårer, der et av hovedmålene er kartlegging av ferdselsårer og annen infrastruktur for friluftsliv, og ferdselsårer nært byer og tettsteder er prioritert.

Ferdselsåreplaner er et verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Disse er helt avgjørende infrastruktur for utfoldelse av friluftsliv. Midtre Hålogaland friluftsråd samarbeider nå med medlemskommunene om å utarbeide slike temaplaner. Friluftsrådets målsetting om at alle kommunene skal ha slike planer, (tentativt innen utgangen av 2022) er i tråd med sentrale-, regionale- og kommunale føringer.

Ferdselsåreplanene er nyttig redskap for:

- bedre og mer målrettet ressursbruk (frivillige, private, kommuner)
- hensiktsmessig rolleavklaring mellom partene som bidrar (frivillige, private, kommuner)
- kanalisering og avklaring av konflikter knyttet til ferdsel (med økende/endret ferdsel fra lokale og turister)
- å sikre bedre kartfesting av stier, ruter, løyper og leder (avgjørende for redningspersonell, friluftslivsutøvere, grunneiere, vesentlig datagrunnlag for arealplanlegging og behandling av reguleringsplansaker mv.)
- å avklare behov for kjøp eller avtaler om bruk
- Ferdselsåreplanen endrer ikke i seg selv ansvaret for stier, ruter, løyper og leder for kommunene, men gir en statusoversikt over hva som gjøres av hvem.

(Salangen kommune sin arbeidsgruppe til ferdselsåreplanen)

Ferdselsåreplanen er en temaplan og binder ikke i seg selv arealbruk. For kommunene avsettes det midler på driftsbudsjett til planarbeidet, samt at det bevilges et mindre bidrag fra kommunene til Midtre Hålogaland friluftsråd for bistand. Friluftsrådet søker i tillegg om midler til planarbeidet hos fylkeskommunene, MD og andre. Friluftsrådet anbefaler at planen innarbeides i kommunens ordinære planverk

Tiltak
Videreføre arbeid som startet i 2020. Salangen, Ibestad, Gratangen, Lavangen,
Etablere nettverksgrupper i minst 4 av medlemskommunene i 2021. Gratangen, Lavangen, Kvæfjord, Harstad og flere kommuner hvis det lar seg gjøre
Kartlegge ferdselsårer - registrere i nasjonal database
Forberede ferdselsåreplan - temaplan for turruter og turveier/ ferdselsårer
Ferdigstille kartleggingen av universelt utformede friluftsområder

Viktige oppgaver for kommunene

- prioritere/forankre kartlegging og temaplan ferdselsårer i kommunenes planstrategi
- utpeke koordinator/arbeidsgruppeleder og bidra til sammensetning arbeidsgrupper (representanter fra frivilligheten, næringsliv, grunneiere)

Anlegg ferdselsårer

Stibygging, turvei og bruer

Delmål

- bidra til utvikling av stier, turveier, brutiltak
- bidra til kompetansedeling og kompetanseutvikling

Tiltak
Anleggskurs innen ferdselsårer, praktiske løsninger
Legge ut gode forslag på tilrettelegging på nettsiden, under "Anlegg"
Bistå med veiledning innen tilskuddssøknader

Kjøpsnes Turlag har bygd bru over Stortindselva På bilde ser vi Emma Kristensen og Svein Berg

Viktige oppgaver for kommunene

Bidra til å spre informasjon om kurstilbud/seminar

Skilting og merking av stier og løyper

Delmål

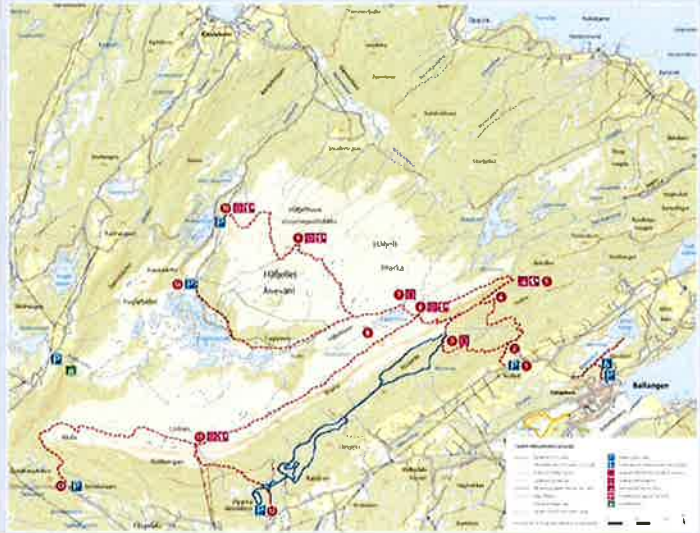
- bistå kommunene og lag og foreninger med råd og hjelp
- sikre at man tar i bruk samiske stedsnavn, både i skilt og informasjonstavler, der dette er aktuelt.

Herjangen tur og løypelag har montert infotavler og skilt som viser til barmark og vinterløyper

Tiltak
Behjelpelig med inngåelse av grunneieravtaler
Veiledning i å utarbeide skiltplaner og skiltmanus
Rådgivning design og innhold informasjonstavler
Bidra i utredning av aktuelle områder hva som skal til av opparbeiding og tilrettelegging. Dette kan turstier og turløyper generelt eller sherpatrapp, akebakker, og infrastruktur langs løyper.
Avklaring med Statens vegvesen om montering av informasjonstavler på offentlig p-plasser
Avklaring med Statens vegvesen om veivisning langs offentlig vei til tilrettelagte friluftsområder

Håfjellet / Áivevárri

STAD DE TUNJÁL UNDEFERD

- 1. Håfjellet
- 2. Håfjellet
- 3. Håfjellet
- 4. Håfjellet
- 5. Håfjellet
- 6. Håfjellet
- 7. Håfjellet
- 8. Håfjellet
- 9. Håfjellet
- 10. Håfjellet
- 11. Håfjellet
- 12. Håfjellet

AVSTAND - DISTANSER

Sted	Avstand	Distanser
Håfjellet	0 km	0 km
Ballangen	10 km	10 km
Steinbua	3,2 km	3,2 km

Ballangen Turlag har montert 12 ? infotavler i løypenetet, som omfatter 23 skiltede og merkede løyper

Viktige oppgaver for kommunene

Sikre trafikksikre P-plasser og adkomster for friluftslivets ferdselsårer i reguleringsplaner og kommuneplanens arealdel.

Ballangen Turlag i full sving med skilting i fjellet

Naturmøteplassen i nærtur- og utfartsområder

Bolyst og identitet

MHF skal arbeide for at befolkningen i medlemskommuner har god tilgang til egne friluftslivsområder med sine særpreg og kvaliteter som grunnlag for stolthet, identitet og bolyst knytta til hjemstedet.

Delmål

Alle innbyggere skal ha trygge, attraktive og helsefremmende bo- og nærmiljø

Tiltak
I samarbeid med kommunene utarbeide kommunevis oversikt over aktuelle møteplasser.
Forvaltningsløsning. Kategorier, registrering av raste og møteplasser, nærmiljøanlegg, referanseområder og områder for stedsbasert læring, UU- områder, utfartsområder - stier, badeplasser, Friluftsporter.
Registrering av friluftslivsområder som er tilrettelagt for friluftsliv med UU og gjennomføre registrering i resterende kommuner ved tilsagn om tilskudd.
Etablering av naturmøteplasser med trygge ildsteder, sittegrupper med og uten takoverbygg i medlemskommunene

Viktige oppgaver for kommunene

Medlemskommuner melder inn til friluftsrådet hvilke områder de ønsker tilrettelagt med rasteplassbord og benker.

Servicebygg, sikringsbu, gapahuker, kystledhytter og toalettanlegg

(I oktober 2020 ble varme/sikringshytte satt opp på Auksjonshøgda på grensen mellom Tjeldsund og Narvik. Arbeidet er utført av Herjangen Hytteforening og Herjangen Tur- og løypelag. Løypenettet (krysser til venstre for hytta) til Harstad Turlag og Herjangen Tur- og løypelag.)

Foto: Anne-Margrethe Roll

I bildets venstre side kan vi se Harstad Turlags skiltede løype som går fra hytte ved sørenden av Skoddebergvatnet og videre til Øse i Gratangen. Løypa krysser Ol' Krokveien mellom Saltvatnet i Tjeldsund og Herjangen/ Prestjord i Bjerkvik

Tiltak
Kommuner som ønsker å bygge gapahuk eller lukkede sikringshytter prioriteres
Dagsturhytter, Sikrings- og varmebu, Evenes kommune Snubba
Videreføre arbeidet med kartlegging av behovet for sanitæranlegg og behjelpelig i søknadsprosess

Kartlegge behovet for servicebygg (grillplass, lager, sanitæranlegg, garasje, varmerom)
Kartlegge områder som har potensial for utvikling som aktivitetsområde/friluftsport
Bidra i utredning av innhold i aktivitetsparker, friluftsporter som ønskes etablert
Anleggskurs bygløsninger, og dele gode bygløsninger på nettsiden
Friluftselement, nytt samarbeidsprosjekt i forhold til å etablere nye bygløsninger

Viktige oppgaver for kommunene

Medlemskommuner melder inn oversikt på hva som finnes og hva man ser som behovet for videre utvikling

Sikring av friluftslivsområder for allmennhetens friluftsliv

Det er svært få slike sikrede områder i regionen. Dette etterslepet krever arbeid fra administrasjonen i kommunene og friluftsrådet, og vil gå på bekostning av andre oppgaver.

Statlig sikring av friluftslivsområder:

<https://www.nfk.no/tjenester/miljo/friluftsliv/sikring-av-friluftslivsomrader/>

Delmål

Prioritere sikringsarbeid i nært samarbeid med kommuner og grunneiere.

Tiltak
Bistå Narvik kommune med sikring av Hestneselva naturområde i Kjøpsvik som friluftslivsområde.
Delta i arbeidet ved utarbeidelse av forvaltningsplaner for sikrede friluftsområder
Bistå/bidra, veilede innen tilskuddsordningene til statlig sikrede friluftsområder

Viktige oppgaver for kommunene

Medlemskommuner melder inn til friluftsrådet viktige friluftsområder der hvor det er ønskes servituttavtale eller statlig sikring.

Konferanse - ferdselsårer i nord 2021-

Arbeidet med å kartfeste, sikre og stelle en robust infrastruktur for allmennhetens friluftsliv, krever ressurser og kompetanse. Friluftsrådet har arrangert kurs og utarbeidet søknader innen tema som; skilting og skjøtsel av stier, manus og beskrivelser av løyper, bygging av sikringshytter og etablering av møteplasser. Det må mer til for å sikre infrastruktur for allmenn ferdsel og friluftsliv. Slike samfunnsoppgaver kan ikke ivaretas av frivillige alene. Hensynet slitasje og sikkerhet må ivaretas.

Problemstillinger:

Båtleiene på fjorder og sund og stiene til fjells brukes av nye brukergrupper. Sikker ferdsel i vår tid krever nye tiltak, og innen skjøtsel og forvaltning av infrastrukturen i natur er mye ugjort.

Brukerne er allmennheten, først og fremst lokalbefolkning, men også av flere og flere tilreisende og reiselivsnæringa og deres gjester.

Forvaltning av ferdselsårer er et fag, riktignok uten status, men det må komme. Det er behov for kunnskaper og bevissthet. Erfaringsvis har kurs og konferanser i sør liten deltakelse fra nord. Det planlegges en regional/nasjonalt konferanse, da som et ledd i vårt arbeid med Ferdelsårer i natur. En forutsetning for gjennomføring er finansiering, samarbeidspartnere og vertskapskommune. Det må tilsettes en prosjektleder med overordnet ansvar for organisering og fremdrift.

Delmål

- Økt forståelse og handlingskompetanse om faget ferdselsårer i natur
- Bidra til å tydeliggjøre og forankre oppgaver med infrastruktur for friluftsliv og naturopplevelser
- Økt fokus på bærekraftig besøksforvaltning
- Regional samhandling

Innhold:

Under konferansen konferansen ønsker vi fokus på tema som:

- Ferdelsårer (i bo områder, i marka og på sjøen)
- Geologi og artsmangfold (etablering av visningssenter)
- Infrastruktur
- Bærekraftig besøksforvaltning

Fokus på: Erfaringer i regionen, ferdselsårer og friluftslivsområder, konflikter og slitasje problematikk, bærekraftig besøksforvaltning, arbeidet med forvaltningsplaner og rolleavklaring. Finansiering av tilrettelegging, vedlikehold og drift.

Hvem har ansvar for adkomster og infrastruktur i naturen?

Hvem har ansvar for trafiksikker parkering og avkjørsler fra det offentlige vegnettet?

Hvordan ivareta oppgavene, og hvordan er ansvaret fordelt? Mellom departement, direktorat, kommuner, destinasjonsselskap, fylkeskommune, vegvesen, KS, reiselivsbedrifter, grunneiere og frivillige organisasjoner?

Målgrupper for konferansen:

Departement, direktorat, kommuner ved ledelse og fagansvarlige, vegvesen, fylkeskommunene, KS, lag og foreninger, grunneiere, anleggseiere, driftsansvarlige, friluftsråd og destinasjonsselskap.

Tiltak
Finansiering
Styringsgruppe nedsettes
Arbeidsgruppe og programkomitè etableres. Aktuelle kandidater vil være:
Vertskommune må avklares
Destinasjonsselskap, Museum Nord, lag og foreninger, eiere og driftsansvarlige for anlegg involveres i planleggingsprosessen fram mot og gjennomføringen av konferansen.
Forberedelser med program og invitasjoner

Viktige oppgaver for kommunene

Være samarbeidspart, medarrangør og eier av konferansen.

"Med stien og leia i sikte"

Bærekraftig besøksforvaltning og ferdsl i natur

Ferdselsårekonferanse med fokus på bærekraftig besøksforvaltning og infrastruktur. I boområder, ved kysten, i marka, i fjellet og i fjellet.

Vi setter historie, status og utfordringer for ferdsel på dagsorden med relevante og spenstige innledere fra ulike fagfelt.

Målgrupper: Departement, direktorat, kommuner ved ledelse og fagansvarlige, vegvesen, fylkeskommunene, KS, lag og foreninger, grunneiere, anleggseiere, driftsansvarlige, friluftsråd og destinasjonsselskap.

Arrangør: Midtre Hålogaland friluftsråd

Mer informasjon kommer. Følg med på MHFs Facebook og nettsider.

Administrasjon og drift

Vårt arbeid for friluftsliv skal omfatte hele tiltakskjeden konkretisert i de fire A'ene:

Oppgaver
Drift av friluftsrådet, sekretær for styre, årsmøte, personal,
Rådgivning/konsulent/veiledning friluftslivsfaglige-spørsmål innen anlegg, drift, aktivitet osv fra kommuner, lag og foreninger og andre
Følger opp samarbeidet med den enkelte kommuneadministrasjon, arbeidsmøter
Følge opp samarbeidet med lag og foreninger
Følge opp de enkelte prosjektsøknader om finansiering. Oppfølging, Gjennomføring Rapportere
Økonomi, regnskap og budsjett oppfølging
Media/presse
Uforutsette prosjekter meldt fra lag/org og kommuner

Viktige kurs, møter og arrangementer

Hva	Når/antall
Styremøter	2021-2/3
Arbeidsmøter	1/2
Kurs. Informasjon om søkermuligheter og hvordan utarbeide søknader	vinter - høst
Styreledersamling/FL	feb
Lærende nettverkssamling skole/barnehage Oslo	april/ okt
Friluftsskoler	mars, juni/aug, okt
Årsmøte x 2 (MHF mai og FL .)	mai
Møte med fylkesråden i Troms	mai
Friluftskonferanse 2020	juni
Ferdelsårekonferanse	sept.

Friluftslivets uke	sept.
Folkehelseuke	sept.
Ansattesamling/FL	sept.
Møte med administrasjon NFK, Statskog	nov.
Friluftslivssamling TFK/friluftsrådene	nov.
Friluftsskole erfaringssamling sentralt FL/lokalt MHF	okt./nov.
Adventsseminar	des.
Møte med TFK telefonmøter	feb, april, juni
Annet	

Aktiviteter/ utvalg/ råd utenom prosjekter:

Referansegruppe for Nordland fylkeskommune folkehelseplan

Referansegruppe for Troms fylkeskommunes "Regional plan for friluftsliv, vilt og innlandsfisk"

Referansegruppe for kommunal plan for Fysisk aktivitet og friluftsliv

Arbeidsgruppe folkehelse/friskliv med alle medlemskommuner i friluftsrådet

Arbeidsgruppe Folkehelsealliansen i Nordland

Referansegruppe tilflytter team i Narvikregion

Kontaktinformasjon

Postadresse:

Midtre Hålogaland friluftsråd
c/o Narvik Kommune
8501 Narvik

Besøksadresse:

Midtre Hålogaland friluftsråd
Kongens gate 45
8502 Narvik

E-post: anne-margrethe.roll@narvik.kommune.no

Mob: 905 49 676

Tlf: 76 91 22 60

Fakturaadresse:

Midtre Hålogaland friluftsråd
co Narvik kommune, Fakturamottak, Postboks 8993,
7439 Trondheim

Bankkonto: 6370.05.09046

Organisasjonsnr.: 921405030

Vi takker for finansiering fra medlemskommunene, Miljødirektoratet, Spillemidler, Nordland fylkeskommune, Troms og Finnmark fylkeskommune, Statskogmidler, Gjensidigestiftelsen, Sparebankstiftelsen SNN1, Nordenfjeldske Bykredits Stiftelse, Stiftelsen Dam, Ofotstiftelsen og Sildvikmidler.

Hjertelig takk!